

ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВАХ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БАШТАНСЬКОГО РАЙОНУ

І.В.Ланцова, магістрант

Миколаївський державний аграрний університет

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент Н.В.Потриваєва

Розглянуто стан обліку виробничих запасів сільськогосподарських товариств з обмеженою відповідальністю Баштанського району Миколаївської області, а також наведено пропозиції щодо покращення обліку виробничих запасів в сучасних умовах господарювання.

Постановка проблеми. Невід'ємною умовою здійснення господарської діяльності підприємства є забезпеченість його поряд з матеріальними й трудовими ресурсами, також виробничими запасами: сировиною та матеріалами, запасними частинами, будівельними матеріалами, паливом, купівельними напівфабрикатами та комплектуючими виробами.

Сільськогосподарське виробництво має ту особливість, що тут значна частина готової продукції знову знаходить своє використання у виробничому процесі: одержане зерно йде як насіння на посів; корми згодують тваринам. Тому одна частина готової продукції є товарною і направляється на реалізацію, друга частина знову переходить у виробничі запаси і призначається для наступного циклу кругообігу.

Матеріальні оборотні кошти сільськогосподарських підприємств включають велику кількість різних видів матеріальних цінностей. До них відноситься товарна продукція рослинництва, тваринництва, промислових, допоміжних і обслуговуючих виробництв; насіння і садивний матеріал; корми і підстилка; сировина для промислових підприємств; мінеральні добрива; тверде паливо, медикаменти і хімікати; тара і тарні матеріали; нафтопродукти та інші види палива; запасні частини; будівельні матеріали тощо.

На даному етапі реформи бухгалтерського обліку в Україні залишається невизначеною проблема складу, оцінки виробничих запасів та питань їх обліку.

Аналіз останніх досліджень. Серед науковців, які приділили значну увагу дослідженню обліку запасів, слід виділити Ф.Ф. Бутинця, М.Я. Дем'яненка, А.М. Марочкіну, М.Ф. Огійчука, П.Т. Саблука, Л. Сука, О. Чубка та інших вчених. Ними подаються різні пропозиції щодо удосконалення обліку, документування та оформлення даних виробничих запасів.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження обліку виробничих запасів та запропонування найбільш оптимальних заходів щодо його вдосконалення.

Об'єктом дослідження є сільськогосподарські товариства з обмеженою відповідальністю (далі – СТОВ) Баштанського району.

У Баштанському районі сільськогосподарським виробництвом у 2006 році займалися 22 сільськогосподарських підприємства, в тому числі 8 СТОВ. Господарства району спеціалізуються на вирощуванні зернових, соняшнику, займаються м'ясо-молочним скотарством та свинарством.

За даними таблиці 1 було проаналізовано склад та структуру майна у СТОВ Баштанського району для визначення питомої ваги виробничих запасів у складі господарських засобів.

Як бачимо з даних таблиці 1, в структурі майна СТОВ Баштанського району найбільшу питому вагу мали необоротні активи. Також слід зазначити, що у 2006 році спостерігалось зменшення необоротних та оборотних активів на 1044,8 тис.грн. та 424,8 тис.грн. відповідно.

Негативним фактором у змінах складу господарських активів сільськогосподарських товариств з обмеженою відповідальністю Баштанського району є збільшення у 2006 році дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 137,1 тис.грн. та зменшення розміру грошових коштів на 20,8 тис.грн. Слід звернути увагу на те, що питома вага виробничих запасів за 2006 рік зменшилася на 0,1 в.п., що у вартісному вираженні становить 432,4 тис.грн. Отже, наведені в таблиці 1 дані свідчать про загальне зменшення розмірів оборотного капіталу.

Таблиця 1

Склад та структура майна сільськогосподарських товариств з обмеженою відповідальністю Баштанського району у 2006 році

Склад господарських засобів	На початок року		На кінець року		Відхилення (+;-), тис.грн.
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	
I. Необоротні активи	12515,4	54,7	11470,6	58,3	-1044,8
у т.ч. основні засоби (залишкова вартість)	12413,2	54,3	11379,5	57,9	-1033,7
II. Оборотні активи	8616,3	37,7	8191,5	41,7	-424,8
у тому числі:					
виробничі запаси	2970,5	13,0	2538,1	12,9	-432,4
поточні біологічні активи	1449,6	6,3	1171,1	6,0	-278,5
незавершене виробництво	2819,2	12,3	3060,5	15,6	241,3
готова продукція	672,4	2,9	750,7	3,8	78,3
дебіторська заборгованість	322,2	1,4	409,4	2,1	87,2
поточні фінансові інвестиції	130,0	0,6	-	0,0	-130,0
грошові кошти	193,1	0,8	172,3	0,9	-20,8
інші оборотні активи	59,3	0,3	89,4	0,5	30,1
III. Витрати майбутніх періодів	1739,5	7,6	-	0,0	-1739,5
Разом	22871,2	100,0	19662,1	100,0	-3209,1

З метою подальшого дослідження обліку виробничих запасів було проаналізовано зміни, які відбулися у балансовій вартості виробничих запасів за 2004-2006 рр. в досліджуваних господарствах Баштанського району (табл.2).

Аналіз даних таблиці 2 довів, що найбільшу питому вагу в структурі виробничих запасів СТОВ Баштанського району за досліджуваний період мали матеріали сільськогосподарського призначення (56,3%). Найменше у виробничих запасах району налічувалося тари і тарних матеріалів (0,1%).

Доцільним ми вважали більш детально розглянути облік виробничих запасів СТОВ “Світоч”, як одного з прибуткових сільськогосподарських товариств з обмеженою відповідальністю Баштанського району.

Виробничі запаси є оборотними активами СТОВ “Світоч” і відображаються на рахунку 20 “Виробничі запаси”. Аналітичний

облік виробничих запасів здійснюється по групах матеріалів, по місяцях заощадження, по матеріально-відповідальних особах, по синтетичних рахунках і субрахунках бухгалтерського обліку.

Таблиця 2

Балансова вартість виробничих запасів сільськогосподарських товариств з обмеженою відповідальністю Баштанського району, тис.грн.

Найменування показника	Роки			В середньому за три роки	Структура, %
	2004	2005	2006		
Сировина і матеріали	129,7	186,7	713,7	343,4	14,3
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби					
Паливо	273,3	198,4	390,5	287,4	12,0
Тара і тарні матеріали		0,1	4,8	1,6	0,1
Будівельні матеріали	235,0	160,8	194,0	196,6	8,2
Запасні частини	252,4	264,2	145,4	220,7	9,2
Матеріали сільськогосподарського призначення	1641,1	1490,1	917,8	1349,7	56,3
Разом	2531,5	2300,3	2366,2	2399,4	100,0

Виробничі запаси, необхідні для виробничо-господарської діяльності СТОВ “Світоч” здобуваються на основі договорів на постачання, як правило, на один рік. Якщо обидві сторони задоволені укладеними договорами, то вони продовжують їх на наступний рік.

У ході дослідження були виявлені наступні недоліки: деякі реквізити документів не заповнюються і не завжди дотримуються терміни подачі первинної документації в бухгалтерію, зустрічаються помилки в облікових регістрах.

У СТОВ “Світоч” Баштанського району використовується оперативно-бухгалтерський метод обліку матеріалів. Його суть полягає в тому, що кількісно-ціновий облік проводиться на складі, а вартісний облік матеріальних цінностей — у бухгалтерії, у розрізі синтетичних рахунків, субрахунків, груп, підгруп і матеріально-відповідальних осіб.

Під час списання виробничих запасів у виробництво у досліджуваному підприємстві використовують метод середньозваженої собівартості. За цим методом витрачено і реалізовано запаси, а

також їх залишок на кінець звітного періоду оцінюються за середніми цінами з урахуванням залишку запасів на початок звіт-ного періоду та їх надходження за звітний період.

Проблеми раціонального формування і використання матеріа-льно-технічної бази, ресурсозбереження виступають важливим на-прямком ефективного ведення господарської діяльності.

З метою удосконалення бухгалтерського обліку виробничих запасів у СТОВ “Світоч” Баштанського району необхідно: забез-печити чітку організацію первинного обліку виробничих запасів; звернути увагу на усунення дрібних погрішностей в обліковій роботі, що є наслідком неакуратності працівників бухгалтерії.

На сьогоднішній день досягнення високих показників виробни-цтва можливо завдяки впровадженню прогресивної зараз бухгал-терської системи “1С: Підприємство”, за допомогою якої можна не тільки оптимізувати роботу бухгалтерських підрозділів, але і на більш високий ступінь підняти роботу управлінського апарату.

Висновки. Отже, для покращення обліку виробничих запасів в СТОВ “Світоч” пропонуємо використовувати засоби обчислюваль-ної техніки, так як автоматизовані форми обліку значно ефективніші, ніж ручні. Крім цього, систематично контролювати використання виробничих запасів, їх збереження на складах; вчасно і правильно оформляти документи щодо надходження, збереження і витрачання виробничих запасів та ін.